

Рим аянды орнатады — Екінші саны

Қазіргі Римді және соңғы күндердегі пайғамбарлық көріністі айқындау

Jeff Pippenger

2024-07-05

Сол кездерде оңтүстіктің патшасына қарсы көп адам көтеріледі; халқыңның арасындағы зорлықшылар да аянды жүзеге асыру үшін өздерін жоғары көтереді; бірақ олар құлайды. Даниял 11:14.

Соңғы күндерде Заманауи Рим ретінде бейнеленетін күшті, демек, «аянды бекітетін» күшті дұрыс айқындау — шешуші әрі құтқарылуға қатысты мәселе. Бұл жүз қырық төрт мыңның соңғы сыналу үдерісінің бір қырын білдіреді. Осы аяттағы «аян» сөзі — Сүлеймен Құдай халқының не себептен құритынын көрсеткенде қолданған дәл сол еврей сөзі.

Аян жоқ жерде халық азғындалып кетеді; ал заңды сақтайтын адам — бақытты. Нақыл сөздер 29:18.

Барлық пайғамбарлар қасиетті тарихтың кез келген өзге кезеңіне қарағанда соңғы күндер туралы неғұрлым тікелей айтып отыр, әрі «аянды» иелену қажеттігі жөніндегі Сүлейменнің ескертуі өмір мен өлімге қатысты мәселе болып табылады. Ақиқат әрдайым бөліп-жарады және ғибадат етушілердің екі тобын қалыптастырады. Бұл аятта құрып кететін бір топ және заңды қуана сақтайтын бір топ бар. Алайда Сүлейменнің өсиет-кеңесі «ақиқат» жөніндегі даудың мәнмәтінінде берілгенін атап өту керек. Сондай-ақ бұл он қыз туралы астарлы әңгіменің мәнмәтінінде де берілген, өйткені он қыз туралы астарлы әңгіме — соңғы күндердегі Құдай халқының тәжірибесінің басты көріністерінің бірі.

Надан бүкіл ойын ақтарып салады; ал дана адам оны кейінге дейін ішіне сақтайды. Егер әмірші өтірікке құлақ асса, оның барлық қызметшілері зұлым болады. Кедей мен алдамшы адам бір-бірімен кездеседі; Жаратқан Ие екеуінің де көзін нұрландырады. Кедейді адалдықпен билеп-төрелік ететін патшаның тағы мәңгіге берік болады. Таяқ пен әшкерелеу даналық береді; ал өз еркіне жіберілген бала анасын ұятқа қалдырады. Зұлымдар көбейгенде, қылмыс та көбейеді; бірақ әділдер олардың құлағанын көреді. Ұлынды жөнге сал, сонда ол саған тыныштық береді; иә, жаныңа қуаныш сыйлайды. Аян жоқ жерде халық азады; ал заңды сақтайтын адам бақытты. Нақыл сөздер 29:11–18.

Менің мақсатым — Қазіргі Рим жөнінде менен өзге түсінікті ұстанатындарды айыптау емес. Менің мақсатым — Сүлейменнің ғибадат етушілердің екі санатына сөз арнайтынын көрсету; ол оларды «данышпан» және «ақымақ» деп айқындайды. «Ақымақ» сондай-ақ «зұлым» ретінде де айқындалады. Мысалдағы дана және ақымақ қыздар да Даниял кітабының он екінші тарауындағы пайғамбарлық желіде даналар мен зұлымдар ретінде айқындалады.

Көптеген адамдар тазарады, ағарады және сыналады; ал зұлымдар зұлымдық жасай береді; зұлымдардың ешқайсысы түсінбейді; бірақ даналар түсінеді. Даниял 12:10.

Сүлеймен мен Даниял бір-бірімен келіседі, өйткені соңғы күндерде бүкіл пайғамбарлық куәлік өзара үйлеседі. Даналар «білімнің артуын» түсінеді.

Ал даналар аспан күмбезінің жарқырауындай жарқырайды; әрі көптерді әділдікке бұрғандар мәңгілік және мәңгі-бақи жұлдыздардай болады. Ал сен, ей, Даниял, осы сөздерді жап та, кітапты ақыр заманға дейін мөрлеп қой: көптер ары-бері жүгіріп, білім артады. Даниял 12:3, 4.

Оныншы аят бір жүз қырық төрт мыңның қатарында болуға шақырылған қыздарды електен өткізетін үш сатылы сынақ үдерісін айқындайды. Екі жағдайда да елеу мен сынау үдерісі қыздардың ақыр заман кезінде, 1989 жылы ашылған білімнің артуын (аянды) түсіну-түсінбеуіне негізделген.

«Ақырзаман уақыты» соңғы күндерде 1989 жыл болды; сол кезде Даниял кітабының он бірінші тарауындағы қырықыншыдан қырық бесіншіге дейінгі аяттар мөрінен ашылды. Сол кезде бұл аяттардың тақырыбы солтүстіктегі патшаның соңғы көтерілуі мен құлауы екені айқындалды. Сол кезде бұл аяттардағы солтүстіктегі патша соңғы күндердің папалық билігі екені анықталды. Рухтан келген шабыт ешқашан «Қазіргі Рим» деген тіркесті қолданбайды. Бұл тіркесті соңғы күндердің папалық билігін білдіру үшін мен ойлап таптым, өйткені пайғамбарлық тұрғыдан «қазіргі» сөзі соңғы күндерді білдіреді. Эллен Уайт ешқашан «Қазіргі Рим» деген тіркесті қолданған емес.

Даниялдың он бірінші тарауының соңғы алты аятына қатысты солтүстіктің патшасы кім екенін білдіретіні жөнінде қате көзқарастар бар, бірақ дұрыс түсінік біреу ғана. Бұл аяттардағы солтүстіктің патшасы — папалық билік деген түсінік көптеген пайғамбарлық куәліктерден туындаған. Қырықыншы аят папалықтың 1798 жылы өлімші жарақат алғанын айқындаудан басталады, содан кейін қырық бірінші мен қырық үшінші аяттар өлімші жараның жазылуына қатысы бар үдерістерді айқындайды. Қырық төртінші аят папалықты қаһарландыратын хабарды суреттейді де, қырық бесінші аятқа ұласады; сол жерде папалық билік өзінің ақырғы әрі толық ақырына жетеді. 1989 жылы мөрі ашылған аян — соңғы күндердегі папалық биліктің ақырғы көтерілуі мен құлауы туралы аян. Сол аян — осы аяттарда қамтылған білімді қабылдауы немесе қабылдамай тастауы негізінде табынушылардың екі тобын туындатып, айқын көрсететін білімнің артуы.

Білімнің артуы 1989 жылы ашылған дәл сол тарауға сәйкес, «халқыңның талаушылары», өздерін «жоғары көтеретін» және ақырында «құлайтын» солар — «аянды» орнықтыратын нышан. Соңғы електеуде алғашқы сынақ сұрағы — «халқыңның талаушылары» кімді білдіреді деген мәселе, өйткені олар — «аянды» орнықтыратын пайғамбарлық нышан. Талаушылар папалық билік пе, әлде Америка Құрама Штаттары ма?

Даниял мен Аян кітаптары — бір кітап; олар бір пайғамбарлық желісінің екі куәсін бейнелейді. Даниял — басталуы, ал Аян — аяқталуы, әрі екеуі бірге 1989 жылы ақыр заман кезінде мөрі ашылатын ақиқаттың екі куәсін білдіреді.

Даниял 1989 жылы Яһуда руының Арыстаны қырықтан қырық беске дейінгі аяттардың мөрін ашқан кезде жүзеге асқан тазару үдерісін сипаттайды. Сол уақытта соңғы күндердегі жүз қырық төрт мыңды құрайтын келісім халқының құрамына енетін «діни қызметкерлердің» кім болатынын айқындап, әшкерелеу үшін сынақ үдерісі басталды. Ошия соңғы күндердегі білімнің артуын қабылдамайтындардың жүз қырық төрт мыңды құрайтын діни қызметкерлердің бірі болмайтынын қосымша білдіреді.

Менің халқым білімнің жоқтығынан құрып барады; сен білімді теріске қаққандықтан, Мен де сені теріске қағамын, сондықтан сен Маған діни қызметкер болмайсың; өз Құдайыңның заңын ұмытқандықтан, Мен де сенің балаларыңды ұмытамын. Ошия 4:6.

Аян кітабы ашылып, бір топ тарапынан қабылданбаған білім олардың сынақ мерзімі жабылардың дәл алдында өздерінің қабылданбауын жүзеге асыратынын көрсетеді.

Сонда ол маған былай деді: «Осы кітаптағы пайғамбарлық сөздерді мөрлеме, өйткені уақыт жақын. Әділетсіз адам әлі де әділетсіз бола берсін; арам адам әлі де арам бола берсін; ал әділ адам әлі де әділ бола берсін; қасиетті адам әлі де қасиетті бола берсін». Аян 22:10, 11.

Миллериттер тарихы жүз қырық төрт мыңның тарихын бейнелейді, ал Миллериттер мен жүз қырық төрт мың бірге Аян кітабының он төртінші тарауындағы үш періштенің хабары мен ісінің басталуы мен аяқталуын білдіреді. Қатарлас тарихи желілер сынақ мерзімінің жабылуына байланысты оқиғаларды айқындайды. Екі тарихтың да ісі Ілияс пен Шомылдыру рәсімін жасаушы Жохан арқылы бейнеленген.

«Қалтыраған күйде Уильям Миллер халыққа Құдай Патшалығының құпияларын аша бастады, тыңдаушыларын пайғамбарлықтар арқылы Мәсіхтің екінші келуіне дейін жетелеп апарды. Әрбір күш-жігерімен ол нығая түсті. Жақия шомылдыру рәсімін жасаушы Исаның алғашқы келуін жар салып, Оның келуіне жол дайындағаны сияқты, Уильям Миллер де және онымен біріккендер де Құдай Ұлының екінші келуін жариялады». Early Writings, 229, 230.

Миллериттік хабар Ілияс пен Шомылдыру рәсімін жасаушы Жоханның екеуі де бейнелеген сынақ мерзімінің аяқталуына байланысты «оқиғаларды» айқындады.

«Адамдар өздеріне төнген қауіпті ұғынып оянуы, сынақ мерзімінің аяқталуымен байланысты салтанатты оқиғаларға дайындалуға серпілдірілуі қажет еді». Ұлы күрес, 310-бет.

1989 жылы, Кеңес Одағының күйреуімен, Даниел кітабының соңғы күндерге қатысты бөлігі ашылды да, сынақ үдерісі басталды. Бұл сынақ Құдай халқының Даниел кітабының он бірінші тарауының соңғы алты аятында бейнеленген білімнің артуын түсінуі не қабылдамай терістеуі қабілетіне немесе қабілетсіздігіне негізделді; бұл аяттар он екінші тараудың бірінші аятына алып келеді, онда «сынақ уақытының жабылуы» айқындалады. Содан кейін «сынақ уақытының жабылуымен байланысты оқиғалар» туралы хабар ашылды, әрі бір жүз қырық төрт мыңның «діни қызметкерлері» болуға үміткер болғандардың ісі басталды.

Олардың ісі осы үзіндіде бейнеленген хабарды «түсіну» және жариялау еді. Бір жүз қырық төрт мыңның хабары мен ісі адамдарды «сынақ уақытының жабылуымен байланысты салтанатты оқиғаларға дайындалуға» ояту үшін ашылған хабарды ұсыну болатын.

«Бүгін Илияс пен Шомылдыру рәсімін жасаушы Жоханның рухы мен күшімен, Құдай тағайындаған хабаршылар сынақ мерзімінің аяқталар сәттерімен және Патшалардың Патшасы әрі Иелердің Иесі ретінде Иса Мәсіхтің көрінуімен байланысты жуық арада жүзеге асатын салтанатты оқиғаларға сотқа тартылуға тиіс дүниенің назарын аударып жатыр. Жуық арада әрбір адам тәнде істеген істері үшін сотталуға тиіс. Құдай сотының сағаты келді, әрі жерде тұрған Оның қауымының мүшелеріне, бейне бір мәңгілік күйреудің нақ жиегінде тұрғандарға ескерту жеткізудің салтанатты жауапкершілігі жүктеліп отыр. Бүкіл кең дүниедегі құлақ асатын әрбір адамға жүргізіліп жатқан ұлы күресте таласқа түсіп тұрған қағидаттар, бүкіл адамзаттың тағдырлары соған байланысты тұрған қағидаттар, анық етіліп көрсетілуге тиіс». Пайғамбарлар мен патшалар, 715, 716.

Шомылдыру рәсімін жасаушы Жақия мен Мәсіхтің тарихы, сондай-ақ миллериттердің тарихы жүз қырық төрт мыңның хабары мен қызметін бейнелейді. Жақия да, Мәсіх те өздерінің хабарын сынақ мерзімінің жабылуын білдіретін хабар ретінде түсінді.

Бірақ ол өзінің шомылдыру рәсіміне фарисейлер мен саддукейлердің көбінің келіп жатқанын көргенде, оларға былай деді: «Ей, жыланның ұрпағы, сендерге келер қаһардан қашып құтылуды кім ескертті?» Матай 3:7.

Мәсіх Иерусалимнің жойылуын — Жохан дауға бейім яһудилерді ескерткен сол жойылуды — таяп келе жатқан құбылыс ретінде көрсетті. Иса бұл жойылуды Даниял кітабының он екінші тарауының бірінші аятында Өзі Михаил ретінде орнынан тұрған кезде басталатын “қаһардың” нышаны ретінде қолданды.

«Мәсіх Иерусалимнен сенімсіздік пен бүлікшілдікте қатайған, әрі Құдайдың қайтарымды соттарын қарсы алуға асыға ұмтылған дүниенің бейнесін көрді. Құлаған адамзаттың қасіреттері Оның жанына батып, Оның аузынан аса ащы сол зарлы үнді шығарды. Ол күнәнің ізін адамдық қайғы-қасіреттен, көз жастан және қаннан көрді; Оның жүрегі жер бетіндегі жапа шегіп, азап тартқандарға деген шексіз аяушылыққа толды; Ол олардың бәріне жеңілдік әкелуді аңсады. Бірақ тіпті Оның қолы да адамзат қасіретінің тасқынын кері қайтара алмады; өздерінің жалғыз Көмек Көзін іздейтіндер аз болды. Ол құтқарылуды олардың қолы жетерлік ету үшін жанын өлімге дейін төгуге даяр еді; бірақ өмірге ие болулары үшін Оған келетіндер аз болды.»

«Көктегі Ұлылық көз жасына бөленді! Шексіз Құдайдың Ұлы рухында мазасызданып, қасіреттен еңсесі түсті! Бұл көрініс бүкіл көкті таңданысқа толтырды. Сол көрініс бізге күнәнің шектен тыс күнәлілігін ашады; ол Құдай заңының бұзылуының салдарынан айыптыларды құтқару, тіпті Шексіз Құдірет үшін де, қаншалықты ауыр міндет екенін көрсетеді. Иса соңғы ұрпаққа назар сала отырып, дүниенің Иерусалимнің күйреуіне себеп болған алдауға ұқсас бір алдауға шырмалғанын көрді. Яһудилердің ұлы күнәсі — Мәсіхті қабылдамай тастауы болды; ал христиан дүниесінің ұлы күнәсі — көк пен

жердегі Оның билігінің негізі болып табылатын Құдай заңын қабылдамай тастауы болмақ. Ехобаның өсиеттері менсінілмей, аяқасты етілетін болады. Күнәнің құлдығында жүрген, Шайтанның құлдары болған, екінші өлімге душар болуға үкім етілген миллиондаған адамдар өздеріне рақыммен келу күні шындық сөздеріне құлақ асудан бас тартады. Неткен сұмдық соқырлық! Неткен оғаш елігу!» — Ұлы тартыс, 22.

Шомылдыру рәсімін жасаушы Жохан жариялаған ескерту хабары да, Мәсіх жариялаған ескерту хабары да бір хабар болды; дәл сол сияқты, Миллершілердің ескерту хабары да сынақ мерзімінің жабылуына байланысты оқиғаларды айқындайтын, жүз қырық төрт мың жариялайтын сол хабардың өзі болды. Үш куәгер — Шомылдыру рәсімін жасаушы Жохан, Мәсіх және Миллершілер — жүз қырық төрт мыңның ісі мен хабары 1989 жылы ашылған білімнің артуы арқылы жүзеге асатын өмір мен өлімді шешетін сынау үдерісі екеніне куәлік етеді. Сол уақытта ашылған хабар — соңғы күндердің аяны; егер даналар жүз қырық төрт мыңды құрайтын “діни қызметкерлер” болмақ болса, оны түсінулері тиіс. Егер сол үміткерлер бұл аянды түсінбесе, олар зұлымдар немесе ақымақтар ретінде анықталады да, құрып кетеді. Олар да, олардың балалары да білімнің артуы болып табылатын сол аянды қабылдамағандарына сай кері қағылады.

Құдай Сөзі Римнің өзін асқақтататын, Құдай халқын тонайтын, содан кейін құлап, аянды жүзеге асыратын күш екенін айқындайды. Қазіргі Римнің папалық билік пе, әлде Америка Құрама Штаттары ма деген сұрақ — сол үміткерлердің дана не ақымақ қыздар екендігін анықтайтын сынақ. Бұл — Даниял кітабынан туындайтын пайғамбарлық сынақ, кейіннен Аян кітабында расталып, кемеліне жеткізіледі. Қазіргі Рим тақырыбы жай ғана папалық билік пен Америка Құрама Штаттарының арасындағы таңдау емес, ол — бір жүз қырық төрт мың үшін соңғы сынақ. Бұл — пайғамбарлық сынақ, әрі ол дұрыс түсінілгенде, Құдайдың қасиеттелген пайғамбарлық куәлігінде баяндалған соңғы сыналу үдерісінің әрбір көрінісін қамтиды.

Жақия Шомылдырушы мен Мәсіхтің заманындағы сынақ үдерісі Даниял кітабынан туындаған, дәл сол сияқты миллериттер заманындағы сынақ үдерісі де содан шыққан. Пайғамбарлық сынақ ретінде, ақиқаттың қалай орнығатынына қатысты әдіснама сол үміткерлердің оны дұрыс қолдануы үшін, Қазіргі Римнің кім екендігі туралы дұрыс көзқарасты ұстану қаншалықты маңызды болса, соншалықты маңызды. Қазіргі Римді дұрыс айқындау қарастырылсын, не дұрыс әдіснаманы қолдану қарастырылсын, сынақтың осы екі құрамдас бөлігі де Даниял кітабында баяндалған. Даниял кітабының бірінші тарауында Даниял үш сатылы сынақ үдерісінен өтті: әуелі асқа қатысты, содан кейін көзбен шолып бағалау сынағы, ал соңынан Солтүстіктің патшасының, ақырғы күндердегі папалық биліктің киелі кітаптық нышаны болып табылатын Набуходоносор жүзеге асырған сынақ.

Ал осы төрт жасөспірімге Құдай барша ілім мен даналықта білім мен парасат берді; ал Даниял барлық аяндар мен түстерді түсінетін болды. Патша оларды әкелуді бұйырған мерзім аяқталған кезде, уәзірлер бастығы оларды Набуходоносордың алдына алып келді. Патша олармен сөйлесті; және олардың бәрінің арасынан Даниял, Ханания, Мишаил және Азарияға тең келер ешкім табылмады; сондықтан олар патшаның

алдында қызмет етті. Патша олардан сұраған даналық пен түсінікке қатысты барлық істерде оларды өз патшалығының бүкіл жеріндегі барлық сиқыршылар мен жұлдызшылардан он есе артық деп тапты. Даниял 1:17–20.

«Күндердің ақырында», яғни пайғамбарлық тұрғыдан алғанда, бір жүз қырық төрт мың сыналатын соңғы күндерде, Даниял мен оның үш серігі «оның бүкіл патшалығындағы барлық сиқыршылар мен жұлдызшылардан он есе артық» болып табылды, ал Даниялда «барлық аяндар мен түстерді түсіну» болды. Даниял соңғы күндерде Мәсіх Яһуда руының Арыстаны ретінде 1989 жылы «Даниял кітабының соңғы күндерге қатысты бөлігін» ашқан кезде келген білімнің артуын түсінетін бір жүз қырық төрт мыңды бейнелейді.

Даниял жай ғана түстер мен аяндар жөнінде өзгелерден көбірек түсінген жоқ, ол «барлық аяндар мен түстерді түсінуге» ие болды. Ол «жол үстіне жол» әдіснамасын қолданатындарды бейнелейді, өйткені сол әдіснама «барлық аяндар мен түстерді» біртұтас, үйлесімді хабарға біріктіреді. Барлық түстер мен аяндарды бір пайғамбарлық желіге тоғыстыратын хабар «сынақ мерзімінің аяқталуымен байланысты оқиғаларды» айқындайды. Сол хабар өзін жоғары қоятын, Құдай халқын тонайтын және құлайтын күш — Қазіргі Рим болып табылатын пайғамбарлық рәміз арқылы бекітіледі.

Бұл күш тек дұрыс әдіснаманы қолдану арқылы ғана орнатыла алады. Киелі кітапты зерттейміз деп мәлімдейтіндердің көпшілігі «жолма-жол» әдіснамасын қабылдамайды, ал оны қолданамыз деп мәлімдейтіндердің кейбірі «жолма-жол» әдіснамасын құрайтын ережелерді дұрыс қолданбайды. Бұл ережелер алғаш рет Миллериттер арқылы көпшілікке мәлім болған, әрі Құдайдың соңғы күндердегі халқына үшінші періштенің шынайы хабаршылары Уильям Миллердің пайғамбарлықты түсіндіру ережелерін қолданатыны алдын ала ескертілген.

«Үшінші періштенің хабарын жариялаумен айналысып жүргендер Әке Миллер ұстанған сол бір жоспар бойынша Жазбаларды зерттеп жүр». Review and Herald, 1884 жылғы 25 қараша.

Уильям Миллер Аян кітабының он төртінші тарауындағы үш періштенің бастауын білдірді, әрі ол Мәсіх соңы болған хабардың басы болған Шомылдыру рәсімін жасаушы Жохан арқылы бейнеленді. Уайт ханым Шомылдыру рәсімін жасаушы Жоханнан Мәсіхке дейінгі сынау үдерісін үш періштенің сынау үдерісімен тікелей сәйкестендіреді. Жохан хабарды бастады, ал Иса Өз шәкірттерін Қайсария Філіппиге ертіп апарған, айқышқа шегеленердің дәл алдындағы уақытқа дейін, Жохан бастаған хабардың егжей-тегжейлерін Иса содан кейін ғана қосты. Жохан Мәсіхті көргенде айқындаған алғашқы ақиқат — Мәсіхті дүниенің күнәларын алып тастайтын Құдайдың Тоқтысы ретінде таныту болды.

Бұл істер Иорданның арғы жағындағы Бетабарада, Жохан шомылдыру рәсімін өткізіп жүрген жерде болды. Келесі күні Жохан Исаның өзіне қарай келе жатқанын көріп: «Міне, дүниенің күнәсін алып тастайтын Құдайдың Тоқтысы! Мен: “Менен кейін менен жоғары тұрған Біреу келеді, өйткені Ол менен бұрын болған”, — деп айтқаным — осы», — деді. Жохан 1:28–30.

Содан кейін айқышта аяқталған үш жарым жылдық сыналудың кезеңі басталды. Жохан айқыштың алдында өлтірілгеннен кейін, Иса сол кезде Жоханның әлгі ең алғашқы сөзін түсіндіре бастады.

Иса Қайсария Філіппінің маңайына келгенде, шәкірттерінен: «Адамдар Мені, Адам Ұлын, кім дейді?» — деп сұрады. Сонда олар: «Біреулері сені Шомылдыру рәсімін жасаушы Жакия дейді; енді біреулері Ілияс дейді; ал өзгелері Ермия не пайғамбарлардың бірі дейді», — деді. Ол оларға: «Ал сендер Мені кім дейсіңдер?» — деді. Сонда Шимон Петір жауап беріп: «Сен — Мәсіхсің, тірі Құдайдың Ұлысың», — деді. Иса оған жауап беріп: «Бақыттысың сен, Шимон Бар-Жона, өйткені мұны саған тән мен қан ашқан жоқ, бірақ көктегі Менің Әкем ашты. Мен де саған айтамын: сен — Петірсің, және осы жартас үстіне Мен Өз шіркеуімді құрамын; әрі о дүние қақпалары оған қарсы тұра алмайды. Мен саған көк Патшалығының кілттерін беремін: жерде не байласаң, көкте де байлаулы болады; және жерде не шешсең, көкте де шешулі болады», — деді. Сонан соң Ол шәкірттеріне Өзінің Иса Мәсіх екендігін ешкімге айтпауын қатаң бұйырды. Сол уақыттан бастап Иса шәкірттеріне Иерусалимге баруы, ақсақалдардан, бас діни қызметкерлер мен дін мұғалімдерінен көп азап шегуі, өлтірілуі және үшінші күні қайта тірілуі керектігін көрсете бастады. Матай 16:13–21.

Кесария Філіппі — Мәсіхтің заманындағы Паниумның атауы, ал Паниум Даниял 11-тараудың он төртінші аятынан кейінгі аятта сенің халқыңның өздерін көтеретін, бірақ құлайтын тонаушылары таныстырылатын жерде айқындалады. Шабыттанған әрі кемел Жакия шомылдыру рәсімін жасаушының хабары басындағы хабар болды, және ол Миллердің қағидаларына негізделіп бекітілген Миллериттік хабарды бейнеледі. Ал соңындағы Мәсіхтің хабары, Жакияның хабарына құрылып, оны кеңейте отырып, үш періштенің соңындағы хабарды алдын ала бейнеледі; бұл хабар Миллердің қағидаларына және «жол үстіне жол» әдіснамасы соңына жеткен кезде Миллердің хабарына қосылатын егжей-тегжейлерге негізделген.

Көріністі Қазіргі Римнің нышанымен орнықтыратын нышанды қате түсінуге келу — Мәсіхтің тарихында айқыш туралы хабарды қабылдамағандармен параллель. Бізге Жакия Шомылдырушының хабарын қабылдамаған яһудилер Исаның ілімдерінен пайда көре алмағаны, әрі дәл солай істеген сол яһудилердің тарихы бірінші періштенің хабарын қабылдамағандарды бейнелейтіні хабарланған. Миллериттер сенің халқыңның қарақшыларын — мен кейінірек “Қазіргі Рим” деген сөздермен атағандарды — папалық билік ретінде айқындады.

Бұл пайымдауларды келесі мақалада жалғастырамыз.